

2023 – DOSARELE PATRIMONIULUI (CXXXV):

războiul hrănește războiul? - o personalitate europeană ...!

- de la solidaritatea instinctivă la solidaritatea efectivă? - fraterna unio!

Ca și Mihai Viteazul, Wallenstein a
căzut **victimă Habsburgilor**,
ostili oricărei politici independente
în zona pe care o dominau!
**de la solidaritatea instinctivă
la solidaritatea efectivă?
de la națiunea medievală
la națiunea modernă!**

GIORGIO ȘTEFANO PRINCE
DI MOLDAVIA
Mihai Viteazul (1593-1601), dat ca „Giorghe Ștefan
prințul de opoziție, în mare”

Era o concepție dinastică unificatoare și ereditară?
părea că se vor așeza **demnitatea**, colaborarea și **înțelegerea?**

**Cauzele războaielor: pretenții teritoriale,
dispute dinastice și competiție economică?**

**războiul hrănește
războiul!**

**Dosarele
patrimoniului (CXXXV)**

Anul comemorativ al imnografiilor și cântăreților bisericești (psalți) **Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice**

În „Istoria Transilvaniei” vol. II (de la 1541-până la 1711), autorii Ioan-Aurel Pop, Thomas Năgler, Magyari András au prezentat și „Semnificația faptei lui Mihai”, subcapitol din care continuăm reproducerea selectivă: «Mai târziu, **pe bună dreptate, actul de la 1599-1601 s-a transformat în simbol al unității naționale românești.** În 1599-1601, au fost anumite momente în istoria Transilvaniei în care lunga perioadă de asupraire, discriminările, timide inițial, dar accentuate mereu, prin șerbirea în masă, prin confiscări, prin actele din 1366 (ale lui Ludovic de Anjou), prin „**fraterna unio**” după 1437, prin **Tripartinul** lui Werböczy din 1517, prin statuarea regimului celor trei națiuni și patru religii etc., păreau uitate și trecute.

În locul **acuzelor și disprețului**, al aparatelor de tortură, al etichetărilor de hoți, jefuitori, al traiului umil, la marginea societății, **părea că se vor așeza demnitatea, colaborarea și înțelegerea.** Totul a fost însă o iluzie, datorită momentului neprielnic, gravelor deosebiri de mentalitate, urilor acumulate în timp, exceselor și violențelor venite din ambele tabere. Armata lui Mihai a fost percepută de stări, de vechii stăpâni ca o **oaste inamică de ocupație, care trebuia sabotată**, pe de o parte, iar pe de alta, această forță militară a făcut rechiziții forțate, a jefuit, a atacat, a luat măsuri silnice, într-un mediu ostil, al unor autorități ostile. **Toate acestea, dar mai**

ales stăpânirea românească sau ideea că s-ar fi putut impune o asemenea stăpânire, nu au fost niciodată uitate și nici iertate de unii. De aici violențele de limbaj și de acțiune îndreptate de stări contra românilor și invers. Stările erau înspăimântate de perspectiva Transilvaniei organizate ca stat românesc, încins la sud și est de alte două state românești. Totuși, unii cunoscători unguri și sași ai istoriei trăgeau semnale de alarmă: dinspre Valahia și chiar Moldova, agregate politic prin impulsuri venite din Transilvania, dinspre aceste două state românești vasale odinioară Ungariei veneau semne rău prevestitoare la 1600: Mihai dăduse destule exemple despre intenția sa de a-și fixa centrul stăpânirii sale în Transilvania, de a schimba în folosul său sensul ideii de „restitutor Daciae”, de a se chema „crai”, de a conduce din Alba Iulia blocul politic creat, de a fi principe ereditar, de a obține acordul împăratului pentru acest plan al său etc. Mihai a vrut să impună o dublă cărmuire, cu un domn la București (fiul său, Nicolae) și altul, ca instanță superioară, la Alba Iulia (el însuși). La fel era planul și în Moldova: un domn deplin la Iași (tot Nicolae și apoi nepotul domnului, Marcu) și altul la Alba Iulia (el însuși). Fiul său urma să moștenească domnia în fiecare din cele trei țări.

Era o concepție dinastică unificatoare și ereditară, cu Mihai Viteazul domn suprem („crai”) la Alba Iulia și cu alți doi domni (rude de sânge) la sud și est de Carpați. Organizarea acestui centru de stat românesc în Transilvania nu venea atât din trecut, cât privea spre viitor. Un popor mare, dar divizat se organiza unitar sub aspect politic, (...). Mihai Viteazul a fost o personalitate europeană, un luptător pentru Creștinătate și un membru al Ligii Sfinte; un vasal al împăratului creștin, al principelui transilvan sau al sultanului otoman, dar și un general vestit; un posibil eliberator al Balcanilor și al Constantinopolului, dar și un principe român, conducător al Țării Românești, al Transilvaniei și al Moldovei, conștient de rolul Țărilor Române de „Poartă a Creștinătății”, de originea romană a poporului său, de unitatea românească.

Prin toate acestea, el a intrat în istorie, în legendă și în folclor. Mihai nu a unit cele trei țări din rațiuni naționale, dar stăpânirea sa asupra celor trei țări a creat interpretări și reacții naționale, deopotrivă la 1600 și ulterior. Nu a scăpat nici străinilor și nici românilor faptul că sub Mihai Viteazul unitatea politico-militară a vechii Dacii - cum numeau umaniștii Țările Române - se realizase pe un fond etnic prioritar românesc și chiar, în anumite cazuri, de solidaritate românească. Confruntările cu substrat național care au urmat intrării principelui român în Transilvania, precum și politica desfășurată atunci de Mihai și de Stări arată că, pe la 1600, se trecea și în zona central-sud-est-europeană de la solidaritatea instinctivă la solidaritatea efectivă și de la națiunea medievală la națiunea modernă».

Comuna Șelimbăr a fost - vreme de secole - teren de desfășurare al bătăliilor Sibiului, sudul Transilvaniei cunoscând ororile tuturor incursiunilor, dar și ale primului război mondial. Cu ocazia manifestărilor jubiliare Șelimbăr 700, a fost organizată o expoziție itinerantă (Shopping City - Școala Gimnazială Mihai Viteazul Șelimbăr), în colaborare cu Arhivele Naționale Sibiu și Muzeul Național Brukenthal. Cele 69 de panouri ilustrează peisajul natural și cultural local, patrimoniul cultural fiind reprezentat de cele 19 monumente istorice, dar și de elemente valoroase de peisaj natural din situl Natura 2000 Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu, respectiv din defileul Cașolț-Mohu, toate asigurând comunei un potențial turistic de invidiat!

În descoperirea patrimoniului - un rol important având meșteșugurile, tradițiile asigurate de **Corul Vestala** (condus de prof. Maria Nicoară) și colecția etnografică „**Muzeul Veștem**” (a familiei Anicuța Ogreaan) -, s-ar cuveni reanalizat statutul „**Movilei lui Mihai**”, clasată ca fiind de interes local, fiind singurul monument istoric memorial al bătăliei de la 1599.

O simplă trecere în revistă a istoriei continentului european, ne poate demonstra importanța și consecințele conflictelor militare din Evul Mediu. „**Războiul de 100 de ani**” pentru dreptul de a conduce regatul Franței - purtat de Franța și Anglia, între 1337-1453 -, ne arată faptul că cinci generații de regi (din două dinastii rivale) au luptat pentru acest scop. **Cauzele pot fi clasificate simplu: pretenții teritoriale, dispute dinastice și competiție economică.** În acest război s-a remarcat eroina Ioana d’Arc, la final (17 iulie 1453) Anglia reușind să stăpânească doar Calais-ul, recuperat de francezi abia după un secol (1558). **Pentru cauze religioase**, la începutul sec. XVII (între 1618-1648), Europa a cunoscut „**războiul de 30 de ani**”, lupta pentru hegemonie în Europa fiind dusă de Franța (cardinalul Richelieu), căreia i se opunea imperiul romano-german și puterea Habsburgilor. În epocă, a fost celebru incidentul declanșării „**războiului de 30 de ani**”, când doi reprezentanți și notarul împăratului au fost „**defenestrați**” („aruncați pe fereastră”) la Praga, de stările cehe nemulțumite. Războiul a fost declanșat (chiar dacă aceștia au supraviețuit), cauzele fiind identificate - de istorici -, în reforma protestantă, inițiată (în 1517) de pastorul catolic Martin Luther. Un război religios, în care două tabere - catolicii și protestanții - s-au confruntat, pustiind o mulțime de localități; multe regiuni din sudul Germaniei au fost total depopulate de foamete și epidemii, supraviețuind o treime din populație, fiind nevoie de un secol pentru refacere. **Războiul „de 30 de ani”** include marea bătălie de la „**Muntele Alb**” (8 noiembrie 1620, lângă Praga), trupele imperiale catolice conduse de generalul **Johann von Tilly și Albrecht von Wallenstein** învingând armatele stărilor protestante cehe, conduse de „**regele de o iarnă**”, Frederic al V-lea (ales rege al Boemiei). Astăzi, cine mai știe că **Wallenstein** - duce de Friedland și Mecklenburg, prinț de Sagan (1583-1634) -, a luptat împotriva **românilor din Vlahia Moravă** (cu centrul rezistenței la Vsetin), aceștia fiind aliații danezilor și suedezilor, membrii ai „**Uniunii Protestante**”? Se consemnează faptul că, **generalul Wallenstein a fost printre primii care au susținut efortul de război** (scutind bugetul imperial) prin „contribuțiile” populației din regiunile ocupate, prin aplicarea devizei „**războiul hrănește războiul**” ajungând printre cei mai bogați oameni din Europa. Se pare că bogăția și armata lui de mercenari nu l-au salvat de intrarea în dizgrație, fiind asasinat de un ofițer al împăratului Ferdinand al II-lea. Nu este lipsită de semnificație, concluzia: „**Ca și Mihai Viteazul, Wallenstein a căzut victimă Habsburgilor, ostili oricărei politici independente în zona pe care o dominau**”!

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-dosarele-patrimoniului-cxxxv-razboiul-hraneste-razboiul-o-personalitate-europeana--de-la-solidaritatea-instinctiva-la-solidaritatea-efectiva-fraterna-unio-170713.html>

tribuna.ro/stiri/cultura/2023-dosarele-patrimoniului-cxxxv-razboiul-hraneste-razboiul-o-personalitate-europeana--de-la-solidaritatea-instinctiva-la-solidaritatea-efectiva-...

Tribuna

Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2023 Dosarele patrimoniului (CXXXV): războiul hrănește războiul? - o personalitate europeană ...! - de la solidaritatea instinctivă la solidaritatea efectivă? - fraterna unio!

Marius HALMAGHI 29.06.2023 22:06 955 vizualizari 0 comentarii

În: *Tribuna*, 29 iunie 2023